

ילין, חיים (1913-1944)

(Haim Yelin). סופר ולוחם אנטי-נאצי. י' נולד בעיירה וילקי (Vilkija) שבליטה. אחרי מלחמת-העולם הראשונה השתקעה משפחתו בקובנה והתפרנסה מייבוא ספרי יידיש וניהול הספרייה 'ליבהאבער פון וויסן' (חובבי דעת). ב-1932 סיים י' את הגימנסיה העברית הריאלית בקובנה. בגלל בריאותו הלקויה נפסל לשירות צבאי. זמן קצר היה פעיל ב'נוער הציוני החלוצי' (נצ"ח). אחר-כך התקרב לחוגי המפלגה הקומוניסטית הבלתי-חוקית, ופעל לטובתה בימי לימודיו בפקולטה לכלכלה של האוניברסיטה בקובנה (1934-1938). בין השאר השתתף י' בקביעות ביומון פאלקסבלאט ובירחון שטראלן, שהופיעו בהשראת הקומוניסטים.

אחרי סיפוחה של ליטה לברית-המועצות ביולי 1940 נתמנה י' לתפקיד בכיר במפעלי הדפוס הממלכתיים. בימים הראשונים לפלישת הגרמנים (יוני 1941) ניסו הוא ומשפחתו להימלט לפנים ברית-המועצות, אך לא עלה בידיו, וכשחזר הוכנס לגטו בעיר קובנה. זמן מה הסתתר בגטו בשם בדוי, קאדיסון, וגם הסווה את מראהו, מחשש שיואשם בגלל פעילותו הקומוניסטית בשלטון הסובייטים. בסוף 1941 הקים עם כמה מחבריו הוותיקים אוהדי הקומוניסטים את 'ארגון המאבק האנטי-פשיסטי' והתמנה למפקדו. נוסף לאחריותו לתפקידים פנימיים בארגון הופקד י' גם על הקשר עם גורמים מחוץ לגטו. מחופש לאיכר או לפועל רכבת היה שוהה מחוץ לגטו, תר אחר שרידי המפלגה הקומוניסטית ומתקשר עמהם ועם פרטיזנים סובייטים שהחלו אז בפעולתם באיזור. רק בקיץ 1943 נוצר הקשר הקבוע עמהם. י' הצטרף למפלגה הקומוניסטית והורשה לבקר בבסיס פרטיזנים ביערות רודניקי (Rudninkai). בעקבות פעילותו קמה חזית אחידה של כול כוחות המחתרת, ובכללם הציונים בגטו ושמה 'איכ"ל' (ארגון יהודי כללי לוחם), במגמה להעביר צעירים יהודים ליחידות פרטיזנים ביערות. י' עצמו ליווה את הקבוצות הראשונות שיצאו את הגטו ליער. בעיצומה של הפעולה ההיא, שאיפשרה את יציאתם של 350 איש ליערות, הפך י' לדמות דומיננטית במחתרת קובנה. ב-6 באפריל 1944 נלכד י' בידי סוכני הגסטפו בעת שהיה בשליחות מחוץ לגטו וכעבור זמן קצר נרצח.